

SOBRE LA IMMIGRACIÓ: ESTRANGERS I NACIONALITZATS A BARCELONA

RAMON MÀ, CANALS, CRISTINA CÀRCEL, CARMÉ PUJOL, PUJA TOMÀS, ANNA VENTURA.

Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona.

Aquest treball pretén ser una primera anàlisi de la composició i de l'estructura del col·lectiu d'estrangers residents a la ciutat de Barcelona. L'univers analitzat està referit als estrangers empadronats en el darrer Padró d'habitants de l'any 1991. Tanmateix, és obvi que la immigració estrangera és un fenomen que afecta un sector important de persones que no estan empadronades. El fet de no disposar d'informacions estadístiques fiables sobre aquests col·lectius fa que aquest treball no els pugui incloure. Per tant, l'article no pretén ser una radiografia de la immigració estrangera a Barcelona, sinó una aproximació als estrangers empadronats.

En aquest treball el concepte estranger comprèn els residents nascuts a l'estranger, independentment de la seva nacionalitat (espanyola o estrangera), i els residents nascuts a Espanya amb nacionalitat estrangera.

Si bé a efectes legals només tenen la consideració d'estranger els residents que tenen una nacionalitat diferent de la del país de residència, s'ha cregut convenient ampliar l'univers objecte d'estudi, als nascuts a l'estranger que tenen nacionalitat espanyola, grup format tant pels d'origen familiar espanyol com pels que poden gaudir de la condició de doble nacionalitat.⁽¹⁾

El tractament conjunt dels nascuts a l'estranger, independentment de la seva nacionalitat estrangera o espanyola, pot servir, d'una banda, per tenir un coneixement més acurat del perfil socio-demogràfic d'un col·lectiu que, més enllà

dels efectes legals evidència, en bona part, pautes de comportament socials i culturals semblants; i d'altra banda, per comparar el seu perfil amb el dels que tenen nacionalitat estrangera, per tal de veure quines són les seves similituds i diferències.

L'estudi s'estructura en tres parts. En primer lloc, s'analitzen les característiques socio-demogràfiques del conjunt d'estrangers i la seva distribució territorial en el conjunt de la ciutat. En segon lloc l'estudi es redueix al col·lectiu dels residents amb nacionalitat estrangera, per comparar-lo amb el del conjunt d'estrangers i detectar les possibles diferències entre ells. Finalment, s'analitzen les característiques dels grups més nombrosos atenent el lloc d'origen (país o continent) i es diferencia, en el si de cadascun d'ells, entre els que mantenen la seva nacionalitat d'origen i els que han adoptat l'espanyola.

A partir de les dades del Padró d'habitants 1991 s'ha realitzat una explotació estadística de les variables lloc de naixement i nacionalitat; i s'han relacionat amb el sexe, l'edat, el nivell d'instrucció i el districte de residència per tal de configurar el perfil de cadascun dels diferents col·lectius d'estrangers analitzats.

Cal assenyalar que aquestes són totes les variables que figuren en el Padró d'habitants. En el futur, la disponibilitat d'altres variables que figuren en el Cens de població 1991 (com situació laboral, professió, estat civil, any d'arribada al municipi de residència etc.), permetran aprofundir més en l'anàlisi sobre les ca-

racterístiques d'aquesta població.

De moment, es tracta d'una primera aproximació de com són els estrangers empadronats que viuen a la ciutat de Barcelona.

El col·lectiu d'estrangers.

El percentatge d'estrangers (que també inclou, com hem dit, els nascuts a l'estranger amb nacionalitat espanyola i els nascuts a Espanya amb nacionalitat estrangera) sobre el conjunt de la població de la ciutat representa el 3,2%. Tal i com es pot observar en la taula 1, el grup més majoritari és el de nascuts a l'estranger amb nacionalitat espanyola (55%). Aquest fet pot obeir a diverses raons: l'arribada de descendents dels emigrants que van marxar per causes principalment polítiques o econòmiques, i immigrants nacionalitzats espanyols que han complert el temps necessari per nacionalitzar-se, sobretot tenint en compte els tractats de doble nacionalitat d'Espanya amb altres països (taula 1).

Per continents de procedència (taula 2), aquests estrangers provenen bàsicament d'Europa i Amèrica repartits gairebé a parts iguals (40% cadascun). Dins d'aquests continents estan adscrits bàsicament a dues àrees: la CEE per Europa i Amèrica Llatina per Amèrica.

(1) En aquest sentit, cal assenyalar que si bé la nacionalitat espanyola es pot adoptar després de deu anys de residència en el país, en virtut de convenis de "doble nacionalitat" signats per Espanya amb d'altres països (bàsicament d'Amèrica Llatina), es pot adquirir la nacionalitat espanyola després de dos anys de residència en el territori espanyol.

Taula 1
Composició dels estrangers

Lloc de naixement	Nacionalitat	Nombre	%
Estranger	Estrangera	20.340	39,1
Estranger	Espanyola	28.627	55,0
Espanya	Estrangera	3.062	5,9
Total estrangers		52.029	100,0

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Taula 3
Rànking de països pel nombre d'estrangers

País d'origen	Total	%	Amb nacionalitat espanyola	
			Nombre	%
França	8.096	15,6	6.287	77,7
Argentina	5.598	10,8	3.297	58,9
Marroc	4.926	9,5	3.136	63,7
Alemanya	3.707	7,1	3.136	49,7
Itàlia	2.021	3,9	428	21,2
Xile	2.006	3,9	1.131	56,4
Uruguai	1.816	3,5	1.189	65,5
Filipines	1.664	3,2	405	24,3
Cuba	1.528	2,9	1.282	83,9
Suïssa	1.459	2,8	962	65,9
Gran Bretanya	1.458	2,8	564	38,7
Perú	1.221	2,3	481	39,4

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Per països, els grups més nombrosos són els corresponents a França i Argentina (taula 3). Cal destacar el tercer lloc assolit pel Marroc, que representa el 72% del total d'estrangers de l'Àfrica. La resta és una barreja de països europeus i llati-

noamericans juntament amb Filipines.

Les raons d'aquesta composició poden ser atribuïdes a:

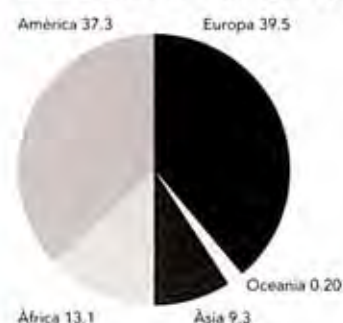
- La proximitat geogràfica.
- Als vincles històrics, culturals i lingüístics.

Taula 2
Distribució dels estrangers per continents

Continents	Nombre	%
Total	52.029	100,0
Europa	20.524	39,5
CEE	17.472	33,6
Resta	3.052	5,9
Àsia	4.831	9,3
Àfrica	6.818	13,1
Amèrica	19.420	37,3
Països d'arrel anglo-saxona	1.247	2,4
Països d'arrel llatina	18.173	34,9
Oceania	103	0,2
No consta	333	0,6

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 1
Distribució dels estrangers per continents

- Com a fruit de les relacions comercials i empresarials entre països.

- Per esdeveniments succeïts en els darrers cinquanta anys a Espanya, com ara l'exili -causat per la guerra civil- o l'emigració europea dels anys 50-60 que,

Taula 4
Perfil dels estrangers

Edats	%	Nivell d'estudis	%	Sexe	%
Total	100,0	Total	100,0	Total	100,0
0-14	7,7	No consta	11,1	Home	45,8
15-24	13,2	No sap llegir	0,2	Dona	54,2
25-39	33,8	Primaris	42,2		
40-64	32,2	Secundaris	22,5		
65 i més	13,1	Superiors	24,0		

Font: Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona.

Taula 5
Distribució dels estrangers per districtes i continents

Districte	Total	Europa	Àsia	Àfrica	Amèrica	Oceania
Total	48.654 100,0	18.280 100,0	4.562 100,0	6.687 100,0	19.029 100,0	96 100,0
1. Ciutat Vella %	4.934 10,1	1.045 5,7	1.073 23,5	1.366 20,4	1.434 7,5	16 16,7
2. Eixample %	9.382 19,3	3.273 17,9	961 21,1	952 14,2	4.172 21,9	24 25,0
3. Sants-Montjuïc %	4.253 8,7	1.551 8,5	318 7,0	669 10,0	1.713 9,0	2 2,1
4. Les Corts %	3.808 7,8	1.581 8,6	506 11,1	401 6,0	1.319 6,9	1 1,0
5. Sarrià-Sant Gervasi %	8.069 16,6	3.596 19,7	748 16,4	564 8,4	3.143 16,5	18 18,8
6. Gràcia %	4.090 8,4	1.614 8,8	273 6,0	351 5,2	1.837 9,7	15 15,6
7. Horta-Guinardó %	3.965 8,1	1.574 8,6	215 4,7	479 7,2	1.689 8,9	8 8,3
8. Nou Barris %	3.172 6,5	1.436 7,9	126 2,8	594 8,9	1.009 5,3	7 7,3
9. Sant Andreu %	2.870 5,9	1.026 5,6	137 3,0	591 8,8	1.115 5,9	1 1,0
10. Sant Martí %	4.111 8,4	1.584 8,7	205 4,5	720 10,8	1.598 8,4	4 4,2

Nota: No inclou els nascuts a Espanya amb nacionalitat estrangera.
Font: Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona.

anys després, suposa l'arribada de descendents d'aquests emigrants que, havent nascut a l'estranger, tenen la nacionalitat espanyola.

- Per una nova tendència migratòria procedent de països subdesenvolupats.

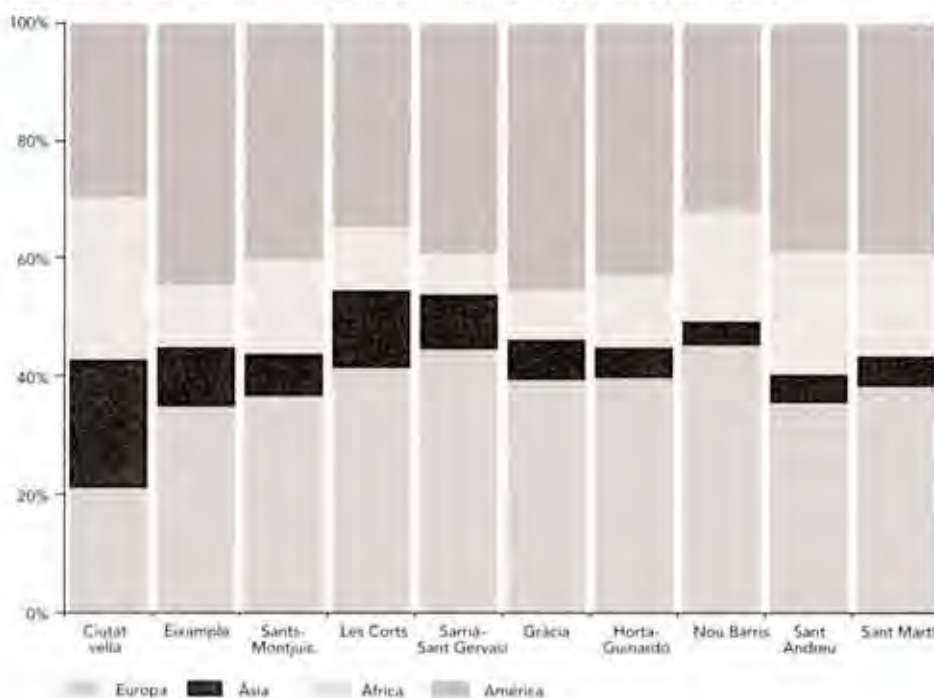
Perfil socio-demogràfic

Per sexe, el conjunt d'estrangers registren una presència significativa de dones (54%), lleument superior al percentatge de dones del conjunt de la ciutat (53%).

Per edats, les 2/3 parts estan compreses entre 25 i 64 anys, repartides gairebé a parts iguals en els dos grups d'aquest tram. Destaca el 13% de més de 65 anys i la baixa presència de nens de 0 a 14 anys. La concentració en les edats productives, en detriment dels col·lectius de gent gran i nens, fa que aquesta estructura sigui bastant diferent de l'estructura d'edats del conjunt de la població, en la qual tenen una major presència els grups joves i grans. A destacar, també, una major presència relativa de dones grans i d'homes de 25 a 39 anys.

El conjunt d'estrangers presenta un nivell d'instrucció bastant alt, atès que gairebé la meitat ha realitzat estudis superiors o secundaris. Això en part s'explica per la menor presència tant de nens com de gent gran, grups que habitualment aporten bona part d'efectius al nivell d'estudis primaris (taula 4).

Gràfic 2
Composició dels districtes segons continent d'origen dels estrangers

Taula 6
Distribució de la nacionalitat per continents

Continents	Nombre	%
Total	23.402	100,0
Europa	9.199	39,3
CEE	7.964	34,0
Resta	1.235	5,3
Àsia	3.646	15,6
Àfrica	2.328	9,9
Amèrica	8.090	34,6
Països d'arrel anglo-saxona	1.524	6,5
Països d'arrel llatina	6.566	28,1
Oceania	66	0,3
Apàtrides	37	0,2
No consta	36	0,2

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Distribució per districtes

Tal i com s'observa a la taula 5, gairebé les 2/3 parts resideixen a la zona occidental de la ciutat, bàsicament en els districtes de l'Eixample, Sarrià-Sant Gervasi i Ciutat Vella. Si es compara amb el conjunt de residents de la ciutat, existeix una diferència notable atès que el conjunt de residents es reparteixen, a parts iguals, entre l'est i l'oest.

En termes relatius, els districtes que tenen un major percentatge d'estrangers en relació als residents a Barcelona són Ciutat Vella, Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi.

Cal destacar la composició notablement diferent atenent l'origen dels estrangers en els diferents districtes. Mentre que europeus i americans es concentren majoritàriament a Sarrià-Sant Gervasi i Eixample, els d'Àsia –especialment Filipines– i Àfrica resideixen més a Ciutat Vella i Eixample.

Si s'analiza la distribució en cadascun dels districtes segons els estrangers que hi resideixen (gràfic 3), es dibuixen quatre grups: districtes majoritàriament "europeus" com Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Nou Barris; districtes "americans" que corresponen a l'Eixample i Gràcia; un tercer grup en el qual el per-

centatge d'europeus i americans –especialment llatins– està molt repartit i que correspon als districtes de Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sant Martí (tot i que en aquests dos últims hi ha, a més, una notable presència d'africans); i finalment cal destacar la singularitat que presenta Ciutat Vella, on es reparteixen gairebé a parts iguals els adscrits als quatre continents.

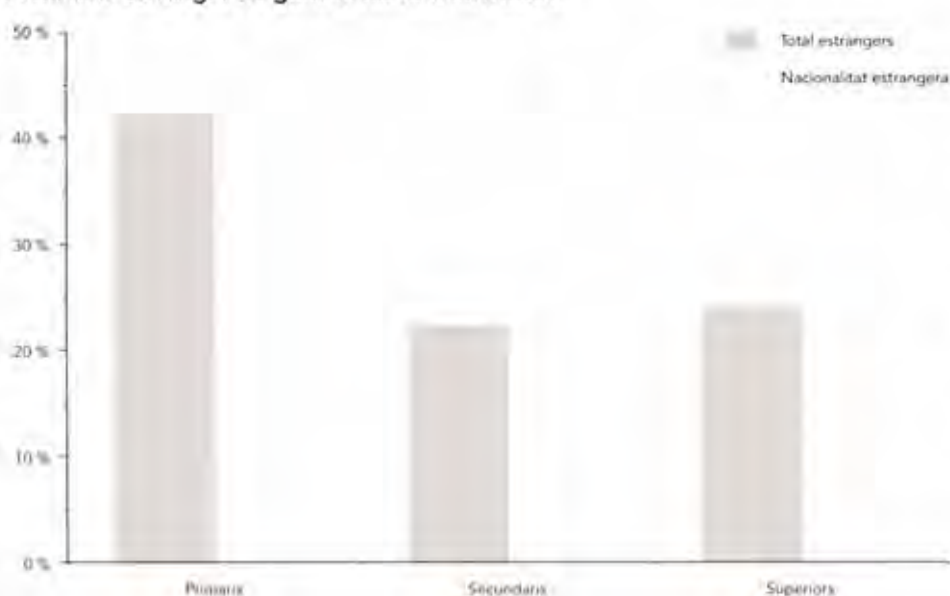
El col·lectiu de nacionalitat estrangera.

Un cop analitzat el conjunt d'estrangers, independentment del seu lloc

Gràfic 3
Perfil dels estrangers segons l'edat

Gràfic 4
Perfil dels estrangers segons el nivell d'instrucció

Taula 7
Població que manté la racionalitat del seu país d'origen

País d'origen	Total	%
Argentina	2.170	9,3
França	1.994	8,5
Alemanya	1.914	8,2
Itàlia	1.803	7,7
Marroc	1.727	7,4
Filipines	1.253	5,4
Gran Bretanya	1.027	4,4
Xile	854	3,6
Perú	726	3,1
EUA	708	3,0
Uruguai	607	2,6
Colòmbia	531	2,3

Font: Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona.

d'origen o de la seva nacionalitat, que ha permès dibuixar un perfil segons les diferents variables, l'anàlisi se centrarà, ara, en el subgrup de residents que conserven la nacionalitat estrangera, per tal de veure quines similituds o diferències presenten en relació al conjunt.

Els residents amb nacionalitat estrangera són 23.402, que representen el 44% del total d'estrangers i l'1,4% dels habitants de Barcelona.

La distribució segons continents (taula 6) es manté, en línies generals, igual que pel conjunt d'estrangers amb algunes matisacions. Major presència de nacionalitzats asiàtics i de l'Amèrica d'arrel anglo-saxona i menor presència dels de l'Amèrica Llatina i d'Àfrica.

Taula 8
Perfil de la població de nacionalitat estrangera

Edats	%	Nivell estudis	%	Sexe	%
Total	100,0	Total	100,0	Total	100,0
0-14	13,7	No consta	16,9	Home	49,4
15-24	14,0	No sap llegir	0,2	Dona	50,6
25-39	37,6	Primaris	36,3		
40-64	25,4	Secundaris	21,3		
65 i més	9,3	Superiors	25,3		

Fon: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Atenent a la distribució segons el rànking de països (taula 7) cal destacar, en primer lloc, una major dispersió. Així, mentre que pel conjunt d'estrangers, el 42% es reparteixen en quatre països (França, Argentina, Marroc i Alemanya), ara aquests països només apleguen el 34%. Quant a les variacions, cal destacar la pèrdua de quota de França i Cuba –que s'explica perquè el 80% del seu conjunt té nacionalitat espanyola– contrarestada pel guany d'Itàlia i Estats Units.

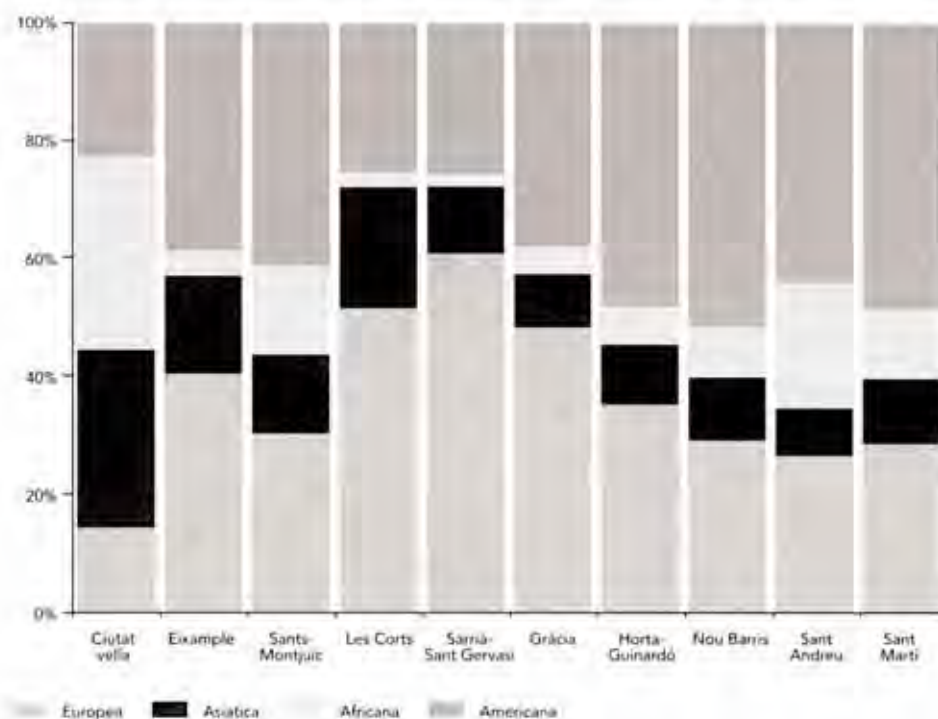
Perfil socio-demogràfic

Quant al sexe (taula 8), hi ha major presència relativa d'homes (49%) tant si es compara amb el conjunt dels estrangers (46%) com respecte al conjunt de la població de Barcelona (47%).

Per edat cal assenyalar, en primer lloc, que prop de les 2/3 parts es concentren en les edats potencialment productives de 25 a 64 anys, tal i com succeïa amb els estrangers, si bé s'ha de matisar que s'observa una major presència en el tram de 25 a 39 anys. També, pel que fa als dos grups d'edats extrems, nens i gent gran, s'inverteixen les proporcions respecte al conjunt global d'estrangers, és a dir, hi ha una major proporció de nens en relació del grup de més de 65 anys. En definitiva, es tracta, globalment, d'un grup notablement més jove que el del conjunt d'estrangers i molt més jove que el del conjunt de la població de Barcelona.

Quant al nivell d'instrucció, no s'observen diferències apreciables respecte al

Gràfic 5.
Composició dels districtes segons continents dels nacionalitzats estrangers

Taula 9
Distribució de les nacionalitats per districtes i continents

Districte	Total	Europa	Àsia	Àfrica	Amèrica	Oceania	Apàtrides
Total	23.366 100,0	9.199 100,0	3.646 100,0	2.328 100,0	8.090 100,0	66 100,0	37 100,0
1. Ciutat Vella %	3.433 14,7	488 5,3	1.026 28,1	1.105 47,5	803 9,9	11 16,7	0 0,0
2. Eixample %	4.418 18,9	1.776 19,3	722 19,8	179 7,7	1.715 21,2	14 21,2	12 32,4
3. Sants-Montjuïc %	1.756 7,5	530 5,8	230 6,3	262 11,3	727 9,0	2 3,0	5 13,5
4. Les Corts %	2.177 9,3	1.117 12,1	446 12,2	53 2,3	559 6,9	1 1,5	1 2,7
5. Sarrià-S. Gervasi %	4.866 20,8	2.928 31,8	557 15,3	100 4,3	1.262 15,6	13 19,7	6 16,2
6. Gràcia %	1.945 8,3	929 10,1	180 4,9	90 3,9	727 9,0	14 21,2	5 13,5
7. Horta-Guinardó %	1.508 6,5	526 5,7	156 4,3	94 4,0	720 8,9	5 7,6	7 18,9
8. Nou Barris %	834 3,6	239 2,6	90 2,5	70 3,0	433 5,4	2 3,0	0 0,0
9. Sant Andreu %	1.022 4,4	268 2,9	82 2,2	216 9,3	454 5,6	2 3,0	0 0,0
10. Sant Martí %	1.407 6,0	398 4,3	157 4,3	159 6,8	690 8,5	2 3,0	1 2,7

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

conjunt d'estrangers i, per tant, continuen sent un grup amb un nivell d'instrucció notablement alt. Gairebé un 50% té estudis secundaris o superiors.

Distribució per districtes

D'acord amb la taula 9, més del 70% resideix a la part occidental de la ciutat, i aquesta proporció augmenta notablement en relació al conjunt d'estrangers (63%). Si bé els districtes de major residència són els mateixos –Sarrià-Sant Gervasi, Eixample, Ciutat Vella–, aquests

dos últims augmenten relativament la seva quota. Aquest augment es produeix en detriment dels districtes més orientals de la ciutat: Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.

La distribució segons continents en els districtes es manté en línies generals –predomini d'europes i americans a Sarrià-Sant Gervasi i Eixample, i d'asiàtics a Ciutat Vella i Eixample–, amb la diferència dels africans, la meitat dels quals es concentra a Ciutat Vella (passen del 20 al 47%), en especial el col·lectiu marroquí, que passa del 24 al 56%.

Pel que fa a la distribució dins de cada districte, les diferències en relació al conjunt d'estrangers són notables. Els de nacionalitat americana –bàsicament d'Amèrica llatina– són clarament majoritaris als districtes de la part oriental de la ciutat: Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí, juntament amb Sants-Montjuïc. A les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia predominen els europeus, a l'Eixample es produeix un equilibri entre ambdós continents, i a Ciutat Vella predominen els africans i asiàtics i, en menor grau, americans.

Taula 10
Perfils dels nascuts a Europa

Sexe	Total	%	Nacionalitat					
			Europea	%	Espanyola	%	Altres	%
Total	18.280	100,0	6.026	100,0	11.839	100,0	415	100,0
Home	7.738	42,3	2.963	49,2	4.607	38,9	168	40,5
Dona	10.542	57,7	3.063	50,8	7.232	61,1	247	59,5
Edats								
Total	18.280	100,0	6.026	100,0	11.839	100,0	415	100,0
0-14	1.123	6,1	469	7,8	606	5,1	48	11,6
15-24	3.040	16,6	670	11,1	2.316	19,6	54	13,0
25-39	4.839	26,5	2.094	34,7	2.663	22,5	82	19,8
40-65	6.315	34,5	2.008	33,3	4.193	35,4	114	27,5
65 i més	2.963	16,2	785	13,0	2.061	17,4	117	28,2
Nivell estudis								
Total	18.280	100,0	6.026	100,0	11.839	100,0	415	100,0
N.C.	1.682	9,2	811	13,5	814	6,9	57	13,7
No sap llegir	44	0,2	7	0,1	37	0,3	0	0,0
Primaris	7.882	43,1	1.592	26,4	6.165	52,1	125	30,1
Secundaris	4.382	24,0	1.446	24,0	2.823	23,8	113	27,2
Superiors	4.290	23,5	2.170	36,0	2.000	16,9	120	28,9

Font: Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona.

En general els europeus tendeixen a concentrar-se en els districtes més benestants, i la resta a l'inrevés.

Principals grups d'estrangers.

Finalment, aquesta tercera part de l'estudi està dedicada a la presentació de les característiques socio-demogràfiques de cadascun dels grups més nombrosos, en concret europeus, llatinoamericans, magrebins i filipins.

Per fer aquesta anàlisi s'han tingut

en compte els nascuts en aquests territoris i s'han estudiat les seves similituds o diferències segons hagin adoptat la nacionalitat espanyola o mantingut la pròpia.

Els europeus

És el grup més nombrós, format per 18.280 habitants, la tercera part dels quals conserva la nacionalitat pròpia, mentre la resta ha adoptat la nacionalitat espanyola.

Quant al sexe, hi ha un major predomini relatiu d'homes entre els que conserven la nacionalitat pròpia. Per edat, predomini del grup de 25-39 anys, que contrasta amb l'estructura d'edats dels de nacionalitat espanyola, en els quals hi ha més gent jove que gran.

Respecte al nivell d'instrucció, els que conserven la nacionalitat del seu país d'origen tenen un nivell més elevat que els de nacionalitat espanyola, si bé cal tenir en compte la diferent estructura d'edats entre ambdós grups –hi ha més

Taula 11
Perfil dels nascuts a l'Amèrica llatina

Sexe	Total	%	Nacionalitat					
			A.Llatina	%	Espanyola	%	Altres	%
Total	17.890	100,0	6.869	100,0	10.652	100,0	369	100,0
Home	8.243	46,1	3.199	46,6	4.852	45,6	192	52,0
Dona	9.647	53,9	3.670	53,4	5.800	54,4	177	48,0
Edats								
Total	17.890	100,0	6.869	100,0	10.652	100,0	369	100,0
0-14	1.535	8,7	928	14,1	549	5,2	58	15,7
15-24	2.094	11,9	936	14,2	1.121	10,5	37	10,0
25-39	6.786	38,5	3.016	45,7	3.618	34,0	1.525	41,2
40-65	5.002	28,4	1.503	22,8	3.408	32,0	91	24,7
65 i més	2.473	12,5	486	3,3	1.956	18,4	31	8,4
Nivell estudis								
Total	17.890	100,0	6.869	100,0	10.652	100,0	369	100,0
N.C.	1.852	10,4	1.035	15,1	758	7,1	59	16,0
No sap llegir	24	0,1	8	0,1	15	0,1	1	0,3
Primaris	6.802	38,0	2.523	36,7	4.183	39,3	96	26,0
Secundaris	4.370	24,4	1.585	23,1	2.699	25,3	86	23,3
Superiors	4.842	27,1	1.718	25,0	2.997	28,1	127	34,4

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

gent gran i més gent jove entre els nacionalitzats espanyols (taula 10).

Dins del grup europeu, cal destacar algunes de les característiques que presenten els procedents de França i Alemanya o Suïssa, que són els més nombrosos per països.

Quant els nascuts a França, cal assenyalar que prop del 80% tenen nacionalitat espanyola. D'aquests, les dues tercers parts són majors de 40 anys. Això fa suposar –malgrat no disposar de dades sobre l'any d'arribada a Barcelo-

na– que es tracta, d'una banda, d'immigració antiga i, d'una altra, de l'arribada de descendents dels emigrants que van marxar per raons polítiques o econòmiques.

Respecte als nascuts a Alemanya o a Suïssa, es constata un pes important dels joves de 15 a 24 anys nacionalitzats espanyols, mentre que en el grup que conserva la seva nacionalitat d'origen hi ha una major presència relativa de gent gran, a diferència del que passava pel conjunt d'europeus. Podria tractar-se

dels fills dels emigrants dels anys 60 i que han anat retornant a Espanya en els darrers anys.

Els llatinoamericans

Són 17.890 residents, dels quals prop del 40% conserven la nacionalitat pròpia, mentre la resta ha adoptat la nacionalitat espanyola.

Per sexe, no s'observen diferències entre els dos grups, que presenten un major predomini de dones (53-54%).

Taula 12
Perfil dels nascuts al Magreb

Sexe	Total	%	Nacionalitat					
			Magrebi	%	Espanyola	%	Altres	%
Total	5.418	100,0	1.711	100,0	3.542	100,0	165	100,0
Home	2.756	50,9	986	57,6	1.693	47,8	77	46,7
Dona	2.662	49,1	725	42,4	1.849	52,2	88	53,3
Edats								
Total	5.418	100,0	1.711	100,0	3.542	100,0	165	100,0
0-14	276	5,1	242	14,1	29	0,8	5	3,0
15-24	465	8,6	330	19,3	121	3,4	14	8,5
25-39	1.762	32,5	652	38,1	1.057	29,8	53	32,1
40-65	2.401	44,3	455	26,6	1.881	53,1	65	39,4
65 i més	514	9,5	32	1,9	454	12,8	28	17,0
Nivell estudis								
Total	5.418	100,0	1.711	100,0	3.542	100,0	165	
100,0								
N.C.	558	10,3	371	21,7	171	4,8	16	9,7
No sap llegir	20	0,4	13	0,8	7	0,2	0	0,0
Primaris	3.367	62,1	1.153	67,4	2.175	61,4	39	23,6
Secundaris	757	14,0	115	6,7	592	16,7	50	30,3
Superiors	716	13,2	59	3,4	597	16,9	60	36,4

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Quant a l'edat, entre els de nacionalitat pròpia hi ha predomini del grup de 25-39 anys i forta presència dels grups joves de 0 a 24 anys. En canvi, el grup de nacionalitat espanyola té una estructura d'edats més gran, sobretot els argentins i cubans nacionalitzats. En aquest sentit, sembla que podria tractar-se d'una immigració antiga i més assentada.

Per nivell d'instrucció no s'observen diferències entre ambdós col·lectius

i globalment tenen un nivell d'instrucció elevat amb estudis secundaris i superiors.

Els magrebins

Grup format pels procedents del Marroc i Algèria. Representen el 80% del col·lectiu africà. Són 5.418, dels quals gairebé la tercera part manté la nacionalitat d'origen.

Entre els que conserven la seva nacionalitat, predominen els homes. Es tracta d'una població molt jove, atès que gairebé les tres quartes parts tenen menys de 40 anys i, pel que fa al nivell d'instrucció, la gran majoria ha realitzat estudis primaris.

Quant als nacionalitzats espanyols, són majoria les dones (52%), la població és bastant més gran –les tres quartes parts té més de 40 anys– i, respecte el ní-

Taula 13
Perfil dels nascuts a Filipines

Sexe	Total	%	Nacionalitat					
			Filipina	%	Espanyola	%	Altres	%
Total	1.564	100,0	1.145	100,0	405	100,0	14	100,0
Home	472	30,2	357	31,2	111	27,4	4	28,6
Dona	1.092	69,8	788	68,8	294	72,6	10	71,4
Edats								
Total	1.564	100,0	1.145	100,0	405	100,0	14	100,0
0-14	47	3,0	41	3,6	5	1,2	1	7,1
15-24	125	8,0	97	8,5	28	6,9	0	0,0
25-39	814	52,0	667	58,3	144	35,6	3	21,4
40-65	482	30,8	324	28,3	155	38,3	3	21,4
65 i més	96	6,1	16	1,4	73	18,0	7	50,0
Nivell estudis								
Total	1.564	100,0	1.145	100,0	405	100,0	14	100,0
N.C.	314	20,1	265	23,1	48	11,9	1	7,1
No sap llegir	1	0,1	1	0,1	0	0,0	0	0,0
Primaris	616	39,4	475	41,5	140	34,6	1	7,1
Secundaris	344	22,0	227	19,8	113	27,9	4	28,6
Superiors	289	18,5	177	15,5	104	25,7	8	57,1

Font: Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona.

vell d'instrucció, es registra una major presència relativa d'estudis secundaris i superiors.

Els filipins

El nombre dels nascuts a Filipines és de 1.564, dels quals més del 70% conserva la seva nacionalitat d'origen.

Per sexe, hi ha un predomini de dones, tant entre els nacionalitzats filipins com

entre els nacionalitzats espanyols (70%).

Per edats, gairebé el 60% dels filipins tenen entre 25 i 39 anys, mentre que els nacionalitzats espanyols són notablement més grans –el 56% són majors de 40 anys–. Cal destacar la baixa presència de nens de 0 a 14 anys en ambdós grups.

Pel que fa al nivell d'instrucció, entre els que s'han nacionalitzat espanyols són majoritaris els que han realitzat estu-

dis secundaris i superiors, mentre que els que conserven la nacionalitat filipina estan més repartits entre els que tenen, d'una banda, estudis primaris i, d'altra banda, els que han fet estudis secundaris i superiors.